

Raad van State
Afd. Bestuursrechtspraak
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Fax: 070-3651380

**VOS
&
VENNOTEN**

ADVOCATEN

BEZDEKADE:
NIEUWE GRACHT 45 - 47

POSTADRES:
POSTBUS 3221
2001 DE HAARLEM

TEL 023 - 5100760
FAX 023 - 5510864
WWW.VVADVOCATEN.NL

MR JAN-EELCO DIJK
TEL 023 5100768
jan.eelco.dijk@vvadvocaten.nl

Haarlem, **15 januari 2015**
kenmerk: **20140420**
uw **201402194/1/R2**

kenmerk:
onderwerp: **Reactie op het StAB-rapport in beroepen Stichting Oosterschelde en NOB**

Geacht college,

Hierbij maak ik namens de Nederlandse Onderwatersport Bond (verder: NOB) en de Stichting De Oosterschelde gebruik van de gelegenheid om te reageren op het rapport van de StAB.

Cliënten voeren aan dat het verslag van de StAB een bevestiging inhoudt van de beroepen van de NOB en de Stichting De Oosterschelde. Cliënten leiden uit de vele gebreken die de StAB constateert af dat de bestreden besluiten niet zorgvuldig zijn voorbereid en in strijd zijn genomen met de art. 3:2 en 3:46 Awb.

Cliënten wijzen in dat verband op de navolgende bevindingen van de adviseur.

1. Er had een MER moeten worden opgesteld. In ieder geval had een m.e.r.-beoordeling moeten worden gemaakt (zie blz. 24 StAB-rapport). Geen van beide is gebeurd. Het gaat hier dan niet om het plan-MER in het kader van een passende beoordeling, maar om een besluit-MER op basis van onderdeel D, activiteit 12 van de bijlage bij het Besluit m.e.r. Er is bij de bestorting sprake van aanleg, dan wel uitbreiding van kustverdedigingswerken, zoals genoemd in activiteit 12 van onderdeel D. Cliënten brengen naar voren dat de StAB meent dat het de voorkeur verdient om de definitie ruim uit te leggen. Voorts wijst de StAB op het feit dat de vooroevers de natuurlijke glooiingen van de bodem zijn, waar nog geen bestortingen verricht of aanwezig zijn.

Daarom zou volgens de StAB sprake kunnen (en volgens cliënten ook moeten) zijn van aanleg dan wel van uitbreiding van kustverdedigingswerken.

2. De StAB stelt vast dat er geen specifiek onderzoek heeft plaatsgevonden naar de huidige natuurwaarden op de stortlocaties (blz. 32), waardoor kennis over de mogelijke effecten ontbreekt.
3. De StAB constateert dat het op basis van de passende beoordelingen onbekend is of de betreffende drie locaties bijzondere waarden binnen het habitatype H1160 vertegenwoordigen, en of deze locaties al dan niet van buitengewone betekenis zijn voor de instandhouding van dit habitatype (blz. 33). Daardoor had niet in redelijkheid kunnen worden geconcludeerd dat er geen significante negatieve effecten zijn.
4. De StAB stelt vast dat de constatering in de passende beoordelingen dat de stortlocaties van weinig belang zijn voor het bodemleven en geen wezenlijke bijdrage leveren aan de kwaliteit (ecologische waarden) van het habitatype H1160, niet strookt met het feit dat het habitatype uit een variatie van ecotopen bestaat (blz. 33-34). Daarmee doet de passende beoordeling de negatieve effecten van de ingreep tekort.
5. De StAB constateert dat in de passende beoordeling het monitoringsrapport T3 van Imares (C102/13) niet gebruikt is om de informatie over het bodemleven op de stortlocatie Schelphoek toe te passen bij het beschrijven van de natuurkwaliteit van die locatie (blz. 34). Dientengevolge is niet van de meest actuele wetenschappelijke inzichten gebruik gemaakt.
6. De StAB maakt de kanttekening dat de absolute en relatieve berekeningen van het oppervlakteverlies van het habitatype H1160 gebaseerd zijn op de totale omvang van het habitatype grote baaien. De StAB stelt dat –in aanmerking genomen het feit dat dit veelomvattende habitatype bestaat uit een mozaïek van marine ecotopen– het oppervlakteverlies dus niet gespecificeerd is voor de ecotoop waarbinnen de bestortingen plaatsvinden. Daardoor kan het effect van het oppervlakteverlies voor de instandhoudingsdoelstelling “behoud oppervlak” niet eenduidig bepaald worden. (blz. 37).
7. De StAB wijst erop dat de samenvatting van de resultaten uit de monitoringsrapporten over de sedimentatie van de vooroeverbestortingen (met staalslakken) en de daarmee gepaard gaande ontwikkeling van het bodemleven te optimistisch is (blz. 38). Ook daardoor worden in de passende beoordeling en in de bestreden besluiten de negatieve effecten van de ingreep in de passende beoordeling onderschat.

8. De StAB merkt op dat voor de stellige bewering, dat uiteindelijk de waarden die na bestorting tot ontwikkeling komen in de diepere delen van eenzelfde orde zijn als de huidige waarden, geen grondslag te vinden is in de huidige kennis op grond van de monitoringsrapporten. Daarvoor is de onderzoeksperiode te kort is geweest (blz. 38). Er is dus niet voldoende (lang) onderzoek gedaan.
9. De StAB brengt naar voren dat in de vergunning voor de locatie Zierikzee, in afwijking van het voorstel uit de passende beoordeling, ten onrechte niet is meegenomen dat bij werkzaamheden in het broedseizoen rekening gehouden moet worden met eventueel buitendijks broedende pleviersoorten (blz. 49). Daardoor is niet uitgesloten is dat deze verstoord worden. Noch in de aanvraag, noch in de vergunning zijn maatregelen opgenomen teneinde deze verstoring te voorkómen. De StAB bevestigt aldus dat significante effecten niet kunnen worden uitgesloten.
10. De StAB wijst op blz. 62 op de memo van Imares aan Rijkswaterstaat, waarin staat dat de kennis over effecten van de uitloging van metalen nog niet voldoende is. De StAB stelt ook hier dat de duur van de monitoring te kort is om definitieve uitspraken te doen. Bovendien is het (chemisch) onderzoek bij biotica beperkt tot de mossel en de oester. Dit leidt tot de conclusie dat er geen duidelijke uitspraak over effecten van staalslakken op de aanwezige organismen te doen is (blz. 62). Hiermee is duidelijk geworden dat niet is aangetoond dat er geen significant negatief effect is.

Overigens plaatsen cliënten hier de opmerking dat de bemonsterde schelpdieren van de pijler van de Zeelandbrug komen, en niet van het gestorte hardsubstraat (blz. 61) van de nieuwe vooroever (blz. 58) zelf, zoals gesuggereerd wordt in het verslag.
11. De StAB stelt op blz. 62 van het advies dat een worstcase-situatie (de maximale emissiewaarden) niet is onderzocht. Overigens stelt de StAB-adviseur ook dat hij verwacht dat het risico van een te hoge concentratie aan zware metalen in organismen (en daarmee in de voedselketen) gering is. Die veronderstelling kan echter niet worden afgeleid uit de beschikbare stukken en de feiten. Immers; de StAB zelf merkt op dat er geen onderzoek is gedaan naar bioaccumulatie bij soorten die hoger in de voedselpiramide staan. De StAB merkt zelf ook op dat er wel een effect van staalslakken op opname van zware metalen door organismen aangetoond is (zie blz. 59). Cliënten voeren aan dat verweerders ten onrechte geen onderzoek hebben gedaan naar deze bioaccumulatie. Zie in dit verband ook de uitspraak van uw Afdeling d.d. 16 april 2014 (201304768/1, r.o. 24.5).
12. De StAB wijst op het gegeven dat door het cumulatief effect van het toepassen van bouwstoffen in meerdere clusters in Zeeland, een toename van metalen zal optreden (blz. 65). De StAB stelt vervolgens dat hij verwacht dat die toename 'niet meetbaar'

is. Echter; het is niet onderzocht of de vooroeverbestortingen daadwerkelijk leiden tot een meetbare verhoging van de gehalten aan metalen.

13. In het verslag wordt opgemerkt dat de natuurwaarden van het kunstmatig hardsubstraat (de grove stenen van de dijken) kunnen worden aangemerkt als deel uitmakend van de oude doelen (blz. 28). In dat verband wordt door de StAB ook aangegeven dat in de gedetailleerde gebiedskenschets voor de Natura 2000-gebieden specifiek wordt ingegaan op de natuurwaarden van de stenen dijken (die uit grove stenen bestaan), waarop een geheel eigen ecosysteem wordt aangetroffen (blz. 30). De StAB stelt verder dat het hardsubstraat met grovere breukstenen in het concept van het ontwerpbeheerplan Oosterschelde in algemene bewoordingen gewaardeerd wordt vanwege de bijdrage aan de biodiversiteit (blz. 31). In het rapport wordt tenslotte opgemerkt dat het afdekken met grove breuksteen een ecologische meerwaarde oplevert (blz. 62). Op basis van deze bevindingen menen cliënten dat het afdekken van de staalslakken met grove breuksteen, wel degelijk als alternatief beschouwd had moeten worden. Cliënten wijzen in dit verband nog eens op hetgeen zij ook al in beroep aanvoerden. Nu significante effecten niet kunnen worden uitgesloten, dient de ADC-toets te worden uitgevoerd. Voor wat betreft de 'A' van ADC (alternatieven) kan dus niet in redelijkheid gesteld dat er geen redelijke alternatieven zijn.

Cliënten verzoeken uw Afdeling, mede op basis van het StAB-rapport, de bestreden besluiten te vernietigen.

Hoogachtend,

Mr J.E.Dijk